

CANLLAWIAU ATGYFEIRIO

Cyflwyniad

Mae Ysbyty Deintyddol y Brifysgol yn bennaf yn gyfleuster ar gyfer darparu addysgu clinigol i Fyfirwyr Deintyddol israddedig a Gweithwyr Proffesiynol Gofal Deintyddol sy'n fyfirwyr. Mae hefyd yn darparu gwasanaethau i'r gymuned leol ar gyfer arbenigeddau yn yr ysbyty sef Llawfeddygaeth y Genau a'r Wyneb, Radioleg y Genau a'r Wyneb, Meddygaeth y Geg, Microbioleg y Geg, Patholeg y Genau a'r Wyneb, Orthodonteg, Deintyddiaeth Bediatrig, Deintyddiaeth Gofal Arbennig (gan gynnwys tawelydd) a Deintyddiaeth Adferol (gan gynnwys y mono-arbenigeddau).

Mae gan yr ysbyty glinig brys sy'n bennaf ar gyfer gofal cleifion sydd naill ai'n derbyn eu gofal deintyddol sylfaenol gan fyfirwyr israddedig neu'n gleifion mewnol Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro sydd angen sylw deintyddol brys. Mae ychydig bach o ofal brys ar gael ar gais GDP trwy ffonio'r Ysbyty Deintyddol ar 029 2074 2415.

Mae'r protocol atgyfeirio hwn wedi'i gynhyrchu ar ôl ymgynghori â rhanddeiliaid perthnasol ac mae'n sail ar gyfer derbyn cleifion i'r ysbyty ar gyfer gofal priodol. Mae'r Ysbyty'n derbyn atgyfeiriadau gan Ymarferwyr Deintyddol Cyffredinol, y Gwasanaeth Deintyddol Cymunedol, Ymarferwyr Meddygol Cyffredinol ac atgyfeiriadau trydyddol gan arbenigwyr ysbyty.

Llawfeddygaeth y Genau a'r Wyneb - Rheoli trydydd cildannedd – Yn unol â Chanllawiau NICE, bydd y rhain yn cael eu tynnu fel arfer pan fu dau achos blaenorol o pericoronitis a oedd yn gofyn am therapi gwrthficrobaidd. - Rheoli cleifion pryderus sydd angen tynnu dannedd - gyda thawelydd neu anesthesia cyffredinol. - Gwreiddiau a gedwir – Atgyfeiriad oherwydd anhawster neu claf wedi cael radiotherapi i'r pen a'r gwddf. - Rheoli poen orowynebol gan gynnwys TMJ – Pan fydd triniaeth gadwrol wedi'i cheisio. - Rheoli briwiau annormal esgrynog orowynebol a meinwe meddal y pen a'r gwddf. - Rheoli clefyd y chwarrannau poer. - Rheoli annormaleddau wynebol croenol. - Rheoli anffurfiad wyneb. - Rheoli camffurfiad fasgwlaidd.	- Candidosis neu cheilitis ongllog. - Poen orowynebol o darddiad nad yw'n ddeintyddol - Ceg sych, halitosis neu flas wedi'i newid - Amlygiadau orowynebol a mwcosaidd o glefyd systemig.	Orthodonteg Dim ond drwy ddefnyddio'r Ffurflen Atgyfeirio Orthodontig safonol y gellir gofyn am atgyfeiriad am farn ymgynghorydd orthodontig. Bydd canllawiau derbyn ar gyfer triniaeth yn seiliedig ar: - Cleifion dan 18 oed ag IOTN o 3.6 (DHC=3, AC=6), 4 neu 5. - Cleifion dros 18 oed y mae angen gofal MDT arnynt sy'n gofyn yn benodol am reolaeth ysbyty, e.e. y rhai sydd angen triniaeth orthodontig ar y cyd â llawdriniaeth i gywiro'r ên neu achosion hypodontia cymhleth sy'n gofyn am fewnbwn deintyddiaeth orthodontig ac adferol. - Gofyniad ar gyfer addysgu myfyrwyr
Meddyginiaeth y Geg - Wlseriad rheolaidd yn y geg ac wlseriad sy'n para mwy na phythefnos. - Pothelli yn yr ardal orowynebol a mwcosa'r geg. - Darnau gwyn a choch o fwcosa'r wyneb	Radioleg y Genau a'r Wyneb - Derbynnir atgyfeiriadau radiograffeg sydd â digon o wybodaeth glinigol i gyfiawnhau cysylltiad radiograffig. Cyfeiriwch at 'meini prawf dethol mewn radiograffeg ddeintyddol' am ragor o wybodaeth. - Ar gyfer ymchwiliad CBCT dylai'r ymarferydd gyfeirio at ganllawiau'r Asiantaeth Diogelu Iechyd a Chanllawiau SEDENTEX CT.	Paediatric Dentistry - Plant ag anomaleddau deintyddol cynhenid neu gaffaeledig, y gall fod angen triniaeth gymhleth arnynt (e.e. hypodontia, ameogenesis imperfecta, dentinogenesis imperfecta, hypominerisation y dannedd blaen a'r cildannedd, micro/ macrodontia ac oedi o ran dannedd yn torri trwodd). - Plant â phroblemau meddygol cymhleth a allai effeithio ar y broses o ddarparu gofal deintyddol a'r rhai â phroblemau datblygiadol, anawsterau dysgu a phroblemau ymddygiad, na allant gydweithredu ar gyfer

deintyddiaeth reolaidd. - Plant sydd wedi dioddef trawma deintyddol cymhleth (e.e. problemau bywyn mewn dannedd anaeddfed). - Plant â phatholeg meinwe meddal neu galed fel wlserau, chwyddo a systiau. Plant â dannedd ychwanegol, odontomau, dannedd yr effeithiwyd arnynt, dannedd o dan y deintyg (<i>submerging</i>), ymgysylltiadau ffrenal annormal, a chlymau tafod a allai fod angen rheolaeth lawfeddygol. Plant hŷn cyn-gydweithredol ac anghydweithredol sydd wedi profi na allant gydweithredu â thriniaeth ddeintyddol arferol ac a allai fod angen triniaeth dan dawelydd neu anesthesia cyffredinol.	triniaeth i bob claf a atgyfeirir at UDH yn seiliedig ar: - Asesiad o'r driniaeth sydd ei hangen. - Gofynion ar gyfer hyfforddiant. Mae gwasanaeth diagnostig a chynghorol bob amser ar gael ar gyfer deintyddiaeth adferol. Gellir darparu triniaeth adferol arbenigol (gan gynnwys mewnbhaniadau) ar gyfer grwpiau cleifion â blaenoriaeth: - Cleifion oncoleg - Oedi datblygiadol - Trawma difrifol - Mewn perygl difrifol yn feddygol	<i>Mewnbhaniadau</i> Mae gwasanaeth diagnostig a chynghori ar gael i gleifion ag ardaloedd diddannedd. Rhaid cynnwys radiograffau perthnasol pan fyddant ar gael. Mae gan UDH gyllideb flynyddol ddiffiniedig gyfyngedig ar gyfer triniaeth mewnbhaniadau deintyddol. Bydd pob cais yn cael ei asesu fesul achos tra bod cyllid ar gael. Bydd ceisiadau am driniaeth mewnbhaniad yn dilyn hyn dim ond yn cael eu hystyried os cytunwyd ar y cyllid gyda'r tîm comisiynu perthnasol. Dylid rhoi gwybod i gleifion am hyn cyn atgyfeirio. Byddai cleifion a ystyrir fel arfer ar gyfer triniaeth yn cynnwys: - Cleifion oncoleg - Cleifion â namau datblygiadol difrifol - Trawma difrifol Adferir gwagle dant unigol bob amser yn y lle cyntaf trwy ddulliau heblaw mewnbhaniadau. Ni dderbynnir cleifion ar gyfer triniaeth adfer mewnbhaniadau, ac ni ellir cywiro problemau mewnbhaniadau yn yr ysbty pan fydd triniaeth wedi'i darparu mewn practis deintyddol cyffredinol.
Deintyddiaeth Gofal Arbennig - Hanes o endocarditis heintiol/problemau cardioleg. - Anhwyldeuau gwaedu difrifol. - Problemau seicolegol (anhwyldeuau awtistig, anabledau dysgu dwys a salwch meddwl heb ei reoli). - Alergedd latecs math I wedi'i gadarnhau. - Atal imiwnedd dwys. - Clefyd somatig gyda symudiad heb ei reoli. - Cleifion sy'n HIV positif ac yn sâl. - Cleifion gofal arbennig cymhleth sy'n sgorio'n uchel ar Sgôr Cymysgedd Achos BDA.	Endodonteg Gellir derbyn nifer cyfyngedig o gleifion ar gyfer triniaeth arbenigol a hyfforddiant ôl-raddedig. Bydd meini prawf derbyn ar gyfer triniaeth yn seiliedig ar IORTN a dim ond cleifion categori 3 fydd yn cael eu hystyried lle mae capasiti ar gael. - Dylai pob atgyfeiriad gynnwys hanes llawn y cyflwr, crynodeb o ymyriadau diweddar gyda manylion triniaethau i'r bywyn neu sianel y gwreiddyn, a gofal adferol terfynol wedi'i gynllunio. - Rhaid cynnwys radiograffau perthnasol.	Prosthodonteg Symudadwy a Sefydlog - Gellir derbyn nifer cyfyngedig o gleifion ar gyfer triniaeth arbenigol, hyfforddiant ôl-raddedig neu ofal israddedig ond dim ond ar ôl i'r driniaeth gychwynnol gan yr ymarferydd atgyfeirio fod yn aflwyddiannus. - Rhaid cynnwys radiograffau perthnasol pan fyddant ar gael. - Bydd cleifion a atgyfeirir ar gyfer cywiro problemau neu osod coron neu ddannedd gosod newydd, nas darperir yn yr UDH, fel arfer ddim yn cael eu derbyn.
Tawelydd Triniaeth i gleifion ASA III dan dawelydd na allant gael mynediad at wasanaethau arbenigol mewn canolfannau rheoli pryder deintyddol lleol. Bydd nifer cyfyngedig o gleifion ASA I a II yn cael eu derbyn i gyflawni'r gofynion ar gyfer hyfforddiant israddedig ac ôl-raddedig. Deintyddiaeth Adferol Bydd meini prawf derbyn ar gyfer	Periodonteg - Dylai pob atgyfeiriad gynnwys radiograffau perthnasol, sgôr BPE a mesuriadau pocedi ac enciliad llawn ar gyfer cleifion â sgôr BPE o 4. - Derbynnir atgyfeiriadau pan ddarperir cadarnhad bod y claf wedi cael cyfarwyddiadau hylendid y geg; a thynnu deintgen uwch ac is. - Clefyd Periodontal ymosodol.	

Bwriad y canllawiau atgyfeirio hyn yw helpu Byrddau Iechyd i ddarparu eu gwasanaethau yn unol â Chynllun Cenedlaethol Iechyd y Geg (NOHP) (2013) Llywodraeth Cymru sy'n gosod gofyniad ar Fyrddau Iechyd i:

"... weithio'n agos gyda'i gilydd i ddatblygu llwybrau atgyfeirio a gofal y cytunwyd arnynt yn rhanbarthol a fydd yn caniatáu i'r GDS, CDS, HDS gydweithio'n well" a "datblygu cynlluniau clir ar sut y bydd eu preswylwyr yn cael mynediad at wasanaethau deintyddol arbenigol yn y sector sylfaenol (arbenigol/DwES), y CDS a/neu ofal eilaidd, a sicrhau dull gweithredu integredig drwy ddarparu'r gwasanaethau a nodwyd uchod.)"